

The Role of Chronic Endometritis in Infertility and Recurrent Miscarriage: A Comprehensive Review

ARTICLE INFO

Article Type

Review Article

Authors

Vida Shaftei¹ , Alireza Azarboo^{2*}

1. School of Medicine, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran.

2. School of Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

ABSTRACT

The diagnosis of chronic endometritis presents a challenge in patients with infertility issues and recurrent miscarriages. It not only poses problems before pregnancy but also manifests complications during pregnancy. Issues such as recurrent miscarriages, repeated implantation failure, endometriosis, cervical insufficiency, second-trimester miscarriages, and a decrease in the number of live births are associated with it.

There is still no consensus on the diagnosis and treatment of endometritis. Diagnosis is typically done through biopsy, which is relatively expensive and invasive, and relies on histological examination and the presence of plasma cells. There are many conflicting reports on this matter.

In recent years, the uterine microbiome has garnered attention. This study reviews recent literature to explore the causes, pathophysiology, diagnostic methods, and treatments for this disease

Keywords: chronic endometritis, recurrent miscarriage, repeated implantation failure, infertility, endometriosis.

*Corresponding Authors:

Alireza Azarboo, MD

School of Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Email: alirezaazarboo52@gmail.com

Received: 31 December 2023

Accepted: 29 January 2024

e Published: 12 November 2024

Article History

(NK)، ماکروفاژها، سلول‌های T و نوتروفیل‌ها است که ترکیب و غلظت آن به طور منظم در طول چرخه قاعدگی تغییر می‌کند.^[۵]

میکروبیوتای انسانی

پروژه میکروبیوم انسانی (HMP) کشف کرده است که در سال‌های اخیر تقریباً ۹ درصد از میکروبیوتای انسان در دستگاه تناسلی زنانه وجود دارد.^[۶] با این وجود، شواهد فزاینده نشان می‌دهد که سیستم تولیدمثل زنان یک نهاد باز است. حفره رحم دارای تعداد کمی از جوامع باکتریایی است که به عنوان میکروبیوتای با زیست توده کم شناخته می‌شود.^[۶، ۷] داده‌های فزاینده نشان می‌دهد ترکیب میکروبیوتا می‌تواند بر پذیرش آندومتر تأثیر بگذارد، که برای پذیرش ایمنی آنتی‌ژن‌های جنینی و کنترل دقیق عوامل التهابی ضروری است.^[۸] داده‌های جدید نشان می‌دهد یک تعامل ثابت بین میکروارگانیسم‌های موجود در آندومتر و سیستم ایمنی وجود دارد، که عدم تعادل در این میکروارگانیسم‌ها می‌تواند بر نتایج بارداری تأثیر بگذارد.^[۹]

علت‌شناسی و علائم

CE با التهاب پایدار آندومتر ناشی از ارگانیسم‌های عفونی، یعنی اشریشیا کلی (*Escherichia coli*)، انتروکوکوس فکالیس (*Enterococcus faecalis*)، استرپتوکوک آگالاکتیه (*Streptococcus agalactiae*)، مایکوپلاسما (*Mycoplasma*)، اوره‌آپلاسما (*Ureaplasma*)، کلامیدیا (*Chlamydia*)، مایکوباکتریوم توبرکلوزیس (*Mycobacterium tuberculosis*)^[۱۰] و چندین ویروس مشخص می‌شود.^[۱۱] علت CE می‌تواند ناشی از اشیاء خارجی یا ساختار غیرطبیعی در حفره آندومتر باشد، مانند دستگاه داخل رحمی (IUD)، میوم‌های زیر مخاطی، پولیپ‌ها، بقایای بارداری، سقط ناقص، یا عفونت‌ها. آندومتریتم مزمن ممکن است علائمی نداشته باشد اما می‌تواند منجر به تغییرات رحمی مختلف مانند درد، خونریزی، ترشح، درد هنگام مقاربت و سایر مشکلات شود. بروز این عارضه به شدت متغیر می‌شود و به عوامل مختلفی مانند التهاب رحم و وجود باکتری‌های عفونی در استرومای آندومتر بستگی دارد. چندین مطالعه نشان می‌دهد که وقوع بین ۱۰٪ تا حدود ۵۷٪ متغیر است.^[۱۲]

پاتوفیزیولوژی

یک مرور مختصر از پاتوفیزیولوژی CE شامل تأثیر باکتری‌های متنوعی است که بر محیط آندومتر تأثیر می‌گذارند، همراه با ترشح سیتوکین‌ها که باعث جمع‌آوری لکوسیت‌ها می‌شود، که بر شرایطی مانند عروق، انقباض رحم، و عملکرد آندومتر لازم برای کاشت موفق پس از لقاح آزمایشگاهی (IVF) تأثیر می‌گذارد.^[۱۳، ۱۴] درحالی‌که فازهای پرولیفراتیو و اولیه ترششی دارای لکوسیت‌هایی هستند که کمتر از ۱۰ درصد سلول‌های استرومای را تشکیل می‌دهند، جمعیت آن‌ها به طور قابل توجهی در طول فاز ترششی میانی و در اواخر فاز ترششی و اوایل بارداری افزایش می‌یابد.^[۱۵] تغییرات وابسته به چرخه این زیرجمعیت‌ها برای کاشت ضروری است.

نقش آندومتریتم مزمن در ناباروری و

سقط مکرر: یک بررسی جامع

ویدا شفتی^(۱)، علیرضا آذربو^(۲)

^۱ دانشکده پزشکی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

^۲ دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

چکیده

تشخیص آندومتریتم مزمن یک چالش در بیماران با مشکلات ناباروری و سقط راجعه بوده و نه تنها قبل از بارداری فرد را دچار مشکل می‌کند بلکه در طول بارداری نیز عوارض خود را نشان می‌دهد. مشکلاتی مانند سقط مکرر، شکست مکرر کاشت، آندومتریوزیس، نارسایی سرویکس و سقط سه ماهه دوم، کاهش تعداد تولدهای زنده.

هنوز اجماعی در مورد تشخیص و درمان آندومتریتم انجام نگرفته است. تشخیص با بیوپسی بوده که هم نسبتاً گران و هم تهاجمی است و تشخیص بر اساس بررسی هیستولوژیک و وجود سلول‌های پلاسما می‌باشد. مطالب ضد و نقیض زیادی در این مورد آورده شده است.

در سالیان اخیر میکروبیوم رحم مورد توجه قرار گرفته است. در این مطالعه با بررسی مطالعات سال‌های اخیر تلاش شده تا در مورد علت این بیماری و پاتوفیزیولوژی و روش‌های تشخیصی و درمان مورد مطالعه قرارگیرد.

کلید واژه‌ها: آندومتریتم مزمن، سقط مکرر، شکست مکرر کاشت، ناباروری، آندومتریوزیس

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۹

*نویسنده مسئول: علیرضا آذربو؛ دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی

تهران، تهران، ایران.

ایمیل: alirezaazarboo52@gmail.com

مقدمه

آندومتریتم مزمن (CE) به عنوان یک التهاب خاص شناخته می‌شود که با حضور باکتری در استرومای آندومتر شناسایی می‌گردد. این تأثیرات منفی بر فرآیندهای تولید مثل انسان از جمله شکست مکرر لانه گزینی (RIF)، آندومتریوز^[۱]، سقط مکرر^[۲]، از دست دادن بارداری در سه ماهه میانی به دلیل نارسایی دهانه رحم^[۳]، و کاهش نرخ تولد زنده^[۴] دارد. موضوع آندومتریتم مزمن در حال حاضر در تحقیقات سقط مکرر و شکست مکرر لانه گزینی مورد توجه است. از نظر فیزیولوژیکی، آندومتر دارای طیف متنوعی از سلول‌های سیستم ایمنی مانند سلول‌های کشنده طبیعی

شواهد هيستروسكوپي CE پيشنهاد مي‌شوند [۲۹]. در زنان قبل از يائسگي، ممكن است ارتباطي بين CE و ميكروپوليپ‌هاي آندومتر وجود داشته باشد كه مي‌تواند به عنوان دو مرحله متوالي از يك روند بيماري ديده شود [۳۰]. يكي از مسائل مربوط به تشخيص CE از طريق هيستروسكوپي اين است كه متخصصان زنان اغلب يافته‌ها را به صورت ذهني تفسير مي‌كنند [۳۱]. سيستم‌هاي CADx با استفاده از مدل‌هاي يادگيري عميق به طور فعال در عمل زنان و زايمان، همراه با ساير زمينه‌هاي پزشكي، به منظور کاهش سوگيري‌ها و خطاهاي انساني اجرا مي‌شوند [۳۲].

مديريت و درمان

برخي مقالات پيشنهاد مي‌كنند كه دادن آنتي‌بيوتيك‌هاي خوراكي ممكن است توليدمثل را افزايش دهد [۳۳، ۳۴]. به طور قابل توجهي، به نظر مي‌رسد كه رفع CE پس از درمان آنتي‌بيوتيكي باعث افزايش نتايج باروري در اين زنان مي‌شود، و در نتيجه نتايج IVF مشابه نتايج بيماران غير مبتلا است [۳۵]. با اين حال، در زنان كه CE با موفقيت درمان شده، در مقايسه با زنان كه درمان نشده‌اند، افزايش قابل توجهي در ميزان حاملگي باليني و نرخ تولد زنده مشاهده مي‌شود. بنا بر اين، ما به اين نتيجه رسيده‌ايم كه لازم است يك بيوپسي پيگيري براي ارزيابي بيماران از نظر رفع CE آنها انجام گردد [۳۵].

پروتكل درمانی معمول برای CE داکسی‌سایکلین ۱۰۰ میلی‌گرم دو بار در روز به مدت ۱۴ روز است که یک درمان تجربی خط اول رایج است. کلیندامایسین و جنتامایسین که به صورت داخل وریدی هر ۸ ساعت تجویز می‌شوند، درمان استاندارد برای موارد شدیدتر محسوب می‌گردند. طیف وسیعی از آنتی‌بیوتیک‌هایی مانند: سفالوسپورین‌ها، طیف گسترده پنی‌سیلین یا فلوروکینولون‌ها ممکن است به عنوان تک درمانی در ۸۰ تا ۹۰ درصد بيماران مورد استفاده قرار گیرند. سفالوسپورین نسل دوم یا سوم با مترونیدازول یکی دیگر از گزینه‌های محبوب است. آنتی‌بیوتیک‌های خوراکی معمولاً به مدت ۱۴ روز تجویز می‌شوند. برای درمان بستری، تزریق تا زمانی که بیمار بیش از ۲۴ ساعت دچار تب شود ادامه می‌یابد [۳۵-۳۷]. درمان‌های کمکی، از جمله داروهای ضد التهابی یا پروبیوتیک‌ها، ممکن است به طور مستقیم به روند التهاب رسیدگی یا به مدیریت میکروبیوم آندومتر کمک کنند [۳۸]. یک بررسی سیستماتیک ثابت کرد که درمان با آنتی‌بیوتیک خوراکی نتایج بارداری را در بيماران مبتلا به اندومتريت مزمن بهبود نمی‌بخشد [۳۹]. بنا بر این، تحقیقات بیشتری برای تعیین درمان‌های موثر جهت بهبود نتایج بارداری مورد نیاز است.

نتیجه

اندومتريت مزمن اغلب بدون علامت است اما می‌تواند بر باروري زنان تأثیر منفی بگذارد. درحالی که مشکلات برجسته متعددی وجود دارد، ترکیب هيستروسكوپي در روش تشخیصی برای عمل بالینی بسیار مهم است. با این حال، هيستروسكوپي، هنگامی که با بررسی بافت‌شناسی آندومتر همراه باشد، اغلب به تشخیص قطعی آندومتريت مزمن منجر نمی‌شود. به

تعداد بالای سلول‌های کشنده طبیعی رحم (uNK) و سلول‌های پلازما در استرومای اندومتر با سقط مکرر (RM و RIF) [۱۵] مرتبط است. استفاده از سلول‌های CD138+ در تجزیه و تحلیل ایمونوهیستوشیمی روشی قابل اعتماد برای شناسایی CE که مشخصه آن بیش از ۵ سلول پلازما در حداقل یکی از ۳۰ HPF است [۱۶]. تایید تشخیص نیاز به بیوپسی آندومتر رنگ‌آمیزی شده با Syndecan-1 برای سلول‌های پلازما (CD138) به روش ایمونوهیستوشیمیایی دارد. استفاده از بیان ایمونوهیستوشیمی MUM1 و CD138 به عنوان یک روش ثانویه برای شناسایی سلول‌های پلازما در اندومتريت مزمن رایج‌تر می‌شود [۱۷].

به طور کلی، دلایل بالقوه RM و RIF عبارتند از: ناهنجاری در رحم، تغییرات در ساختار ژنتیکی والدین، و اختلالات لخته شدن خون مانند کمبود پروتئین C، جهش فاکتور V لیدن و سندرم آنتی‌فسفولیپید [۱۸]. با این وجود، تقریباً نیمی از زنانی که سقط مکرر و شکست مکرر لانه‌گزینی را تجربه می‌کنند، هنوز علت ناشناخته‌ای دارند که ممکن است با آندومتريت مزمن مرتبط باشد [۲۰]. از دیدگاه بافت‌شناسی، CE با وجود سلول‌های التهابی در استرومای اندومتر، مانند سلول‌های پلازما، لنفوسیت‌ها، ائوزینوفیل‌ها و حتی فولیکول‌های لنفونیدی شناسایی می‌شود [۲۱، ۲۲]. ویژگی‌های هیستوپاتولوژیک اضافی CE شامل تورم کم عمق، افزایش ضخامت استروما و بلوغ ناهمزمان اپیتلیوم و استرومای آندومتر است [۲۳].

تشخیص

سونوگرافی دو و سه بعدی ترانس واژینال با ارزیابی داپلر برای ارزیابی اندومتريت مزمن در هر دو ارزیابی اولیه و پیگیری ضروری است. چندین شاخص سونوگرافی خاص مرتبط با آندومتريت مزمن شامل ضخیم شدن مداوم آندومتر پس از قاعدگی، بقایای اکوژنیک خون یا بافت‌های قاعدگی پس از قاعدگی، و کانون‌های اکوژنیک کانونی یا حداقل ضخیم شدن آندومتر خط سه گانه در طی مراحل خاص است. علائم دیگر شامل: اختلال در ساختار اولتراسونیک آندومتر، حباب‌های گاز، اثرات آکوستیک، فیبروز، اسکروز، کلسینوز، تغییر در الگوهای جریان خون در شریان‌های مختلف، و تغییرات در جریان خون شریان رحمی ارزیابی شده از طریق سونوگرافی داپلر [۲۴-۲۶]. ارزیابی سونوگرافی معمولاً بلافاصله پس از پایان قاعدگی (روزهای ۸-۵ سیکل) و در نیمه چرخه (روزهای ۲۰-۱۴ چرخه) برای زنان با پریودهای منظم انجام می‌شود [۲۵].

هیستروسكوپي با بیوپسی آندومتر مطمئن‌ترین روش برای تشخیص CE است [۲۷]. میکروپولیپ‌های آندومتر، مشخصه‌ای که در هیستروسكوپي مشاهده می‌شود، رشدهای کوچکی در مخاط آندومتر هستند که به دلیل رشد بیش از حد غدد و استرومای اطراف هسته عروقی ایجاد می‌گردند [۲۸]. متخصصان پزشکی افزایش جریان خون و تورم پوشش رحم را با آندومتريت مزمن مرتبط می‌دانند که بیش از ۵۰ درصد وجود رشد کوچک را به عنوان مشخصه تعیین‌کننده این مسئله پزشکی پنهان در نظر می‌گیرند. با توجه به پیشینه، میکروپولیپ‌ها، ادم استرومایی، لکه‌های همورژیک، ظاهر توت‌فرنگی و پرخونی به عنوان شاخص‌های مناسب

NK cells and expression of CD69 activation marker in patients with recurrent spontaneous abortions, during the mid-luteal phase. *Am J Reprod Immunol*. 2008;60(1):66-74.

6. Zuber A, Peric A, Pluchino N, Baud D, Stojanov M. Human Male Genital Tract Microbiota. *Int J Mol Sci*. 2023;24(8).

7. Margulies SL, Flores V, Parkash V, Pal L. Chronic endometritis: A prevalent yet poorly understood entity. *Int J Gynaecol Obstet*. 2022;158(1):194-200.

8. Jain M, Mladova E, Dobychina A, Kirillova K, Shichanina A, Anokhin D, et al. Comparison of microbial profiles and viral status along the vagina-cervix-endometrium continuum of infertile patients. *Syst Biol Reprod Med*. 2023;69(4):310-9.

9. Blazheva S, Pachkova S, Bodurska T, Ivanov P, Blazhev A, Lukanov T, Konova E. Unlocking the Uterine Code: Microbiota, Immune Cells, and Therapy for Recurrent Reproductive Failure. *Microorganisms*. 2024;12(3).

10. Pantos K, Simopoulou M, Maziotis E, Rapani A, Grigoriadis S, Tsioulou P, et al. Introducing intrauterine antibiotic infusion as a novel approach in effectively treating chronic endometritis and restoring reproductive dynamics: a randomized pilot study. *Sci Rep*. 2021;11(1):15581.

11. Song D, Feng X, Zhang Q, Xia E, Xiao Y, Xie W, Li TC. Prevalence and confounders of chronic endometritis in premenopausal women with abnormal bleeding or reproductive failure. *Reprod Biomed Online*. 2018;36(1):78-83.

12. Ishida M, Takebayashi A, Kimura F, Nakamura A, Kitazawa J, Morimune A, et al. Induction of the epithelial-mesenchymal transition in the endometrium by chronic endometritis in infertile patients. *PLoS One*. 2021;16(4):e0249775.

13. Vitagliano A, Laganà AS, De Ziegler D, Cicinelli R, Santarsiero CM, Buzzaccarini G, et al. Chronic Endometritis in Infertile Women: Impact of Untreated Disease, Plasma Cell Count and Antibiotic Therapy on IVF Outcome-A Systematic Review and Meta-Analysis. *Diagnostics (Basel)*. 2022;12(9).

14. Buzzaccarini G, Vitagliano A, Andrisani A, Santarsiero CM, Cicinelli R, Nardelli C, et al. Chronic endometritis and altered embryo implantation: a unified pathophysiological theory from a literature

طور خلاصه، رسیدن به توافق در مورد استانداردهای تشخیصی آندومتریس مزمن بسیار مهم است. این تنها روش برای بهبود همکاری جهانی و ایجاد تحقیقات چند مرکزی برنامه‌ریزی شده مناسب برای نشان دادن تأثیر این وضعیت آندومتر بر نگرانی‌های باروری است.

تأییدیه اخلاقی

این مطالعه مروری، ملاحظات اخلاقی در بر ندارد.

تعارض در منافع

در این مطالعه هیچ گونه تعارض منافع وجود ندارد.

منابع مالی

حمایت مالی این مطالعه توسط مرکز تحقیقات زنان، زایمان و ناباروری صارم، بیمارستان فوق تخصصی صارم، صورت پذیرفته است.

شناسه اراکید نویسنده

ویدا شفتی

<https://orcid.org/0000-0002-5345-2188>

علیرضا آذربو

<https://orcid.org/0000-0003-3399-2360>

منابع

1. Michael R. Strug DO, Ph.D. , Lindsay A. Hartup MD, Emily Ryan MD, Ruth B. Lathi MD. Unveiling the silver lining: a narrative review of clinical evaluation and management of chronic endometritis and its impact on fertility. *American Society for Reproductive Medicine*. 2024;5(2, 100073).
2. Puente E, Alonso L, Laganà AS, Ghezzi F, Casarin J, Carugno J. Chronic Endometritis: Old Problem, Novel Insights and Future Challenges. *Int J Fertil Steril*. 2020;13(4):250-6.
3. Li J, Song D, Feng X, Huang X, Xia E, Li T. The association of chronic endometritis with mid-trimester loss due to cervical incompetence and the outcome of laparoscopic cervical cerclage. *Arch Gynecol Obstet*. 2021;304(5):1345-51.
4. Guo J, Li Y, Liu S, Ren H. High prevalence of chronic endometritis is associated with metabolic abnormality and reduced live birth rate among IVF women with non-uniform endometrial echogenicity. *Am J Reprod Immunol*. 2023;90(4):e13771.
5. Prado-Drayer A, Teppa J, Sánchez P, Camejo MI. Immunophenotype of peripheral T lymphocytes,

Reproduction, Contraception, Obstetrics and Gynecology. 2021;10:865.

25. Iqbal M, Rose S, Khadija S. Role of Ultrasound in the Diagnosis of Endometritis-A Systemic Review. *Asian Journal of Medicine*. 2020;84:25-8.

26. Alonso L, Carugno J. Chronic Endometritis: Three-dimensional Ultrasound and Hysteroscopy Correlation. *J Minim Invasive Gynecol*. 2020;27(5):993-4.

27. Yang R, Du X, Wang Y, Song X, Yang Y, Qiao J. The hysteroscopy and histological diagnosis and treatment value of chronic endometritis in recurrent implantation failure patients. *Arch Gynecol Obstet*. 2014;289(6):1363-9.

28. Fagioli R, Vitagliano A, Carugno J, Castellano G, De Angelis MC, Di Spiezio Sardo A. Hysteroscopy in postmenopause: from diagnosis to the management of intrauterine pathologies. *Climacteric*. 2020;23(4):360-8.

29. Tsonis O, Gkrozou F, Dimitriou E, Barmalia Z, Tsonis K, Vatopoulou A, Paschopoulos M. Hysteroscopic features suggestive of chronic endometritis: a systematic review. *Hum Fertil (Camb)*. 2023;1-14.

30. Vitagliano A, Cialdella M, Cicinelli R, Santarsiero CM, Greco P, Buzzaccarini G, et al. Association between Endometrial Polyps and Chronic Endometritis: Is It Time for a Paradigm Shift in the Pathophysiology of Endometrial Polyps in Pre-Menopausal Women? Results of a Systematic Review and Meta-Analysis. *Diagnostics (Basel)*. 2021;11(12).

31. Moneim MEA, Latif AAA, Shehata MS, Ghanem IAL. Accuracy of office hysteroscopy in the diagnosis of chronic endometritis. *CEOG*. 2022;49(2).

32. Sun H, Zeng X, Xu T, Peng G, Ma Y. Computer-Aided Diagnosis in Histopathological Images of the Endometrium Using a Convolutional Neural Network and Attention Mechanisms. *IEEE J Biomed Health Inform*. 2020;24(6):1664-76.

33. Kitaya K, Matsubayashi H, Takaya Y, Nishiyama R, Yamaguchi K, Takeuchi T, Ishikawa T. Live birth rate following oral antibiotic treatment for chronic endometritis in infertile women with repeated implantation failure. *Am J Reprod Immunol*. 2017;78(5).

systematic review. *J Assist Reprod Genet*. 2020;37(12):2897-911.

15. Tuckerman E, Laird SM, Prakash A, Li TC. Prognostic value of the measurement of uterine natural killer cells in the endometrium of women with recurrent miscarriage. *Hum Reprod*. 2007;22(8):2208-13.

16. Li Y, Xu S, Yu S, Huang C, Lin S, Chen W, et al. Diagnosis of chronic endometritis: How many CD138(+) cells/HPF in endometrial stroma affect pregnancy outcome of infertile women? *Am J Reprod Immunol*. 2021;85(5):e13369.

17. Cicinelli E, Haimovich S, De Ziegler D, Raz N, Ben-Tzur D, Andrisani A, et al. MUM-1 immunohistochemistry has high accuracy and reliability in the diagnosis of chronic endometritis: a multi-centre comparative study with CD-138 immunostaining. *J Assist Reprod Genet*. 2022;39(1):219-26.

18. Margalioth EJ, Ben-Chetrit A, Gal M, Eldar-Geva T. Investigation and treatment of repeated implantation failure following IVF-ET. *Hum Reprod*. 2006;21(12):3036-43.

19. Coughlan C, Ledger W, Wang Q, Liu F, Demirel A, Gurgan T, et al. Recurrent implantation failure: definition and management. *Reprod Biomed Online*. 2014;28(1):14-38.

20. Kasius JC, Fatemi HM, Bourgain C, Sie-Go DM, Eijkemans RJ, Fauser BC, et al. The impact of chronic endometritis on reproductive outcome. *Fertil Steril*. 2011;96(6):1451-6.

21. Farghali MM, Abdelazim IA, El-Ghazaly TE. Relation between chronic endometritis and recurrent miscarriage. *Prz Menopauzalny*. 2021;20(3):116-21.

22. Santoro A, Travaglino A, Inzani F, Angelico G, Raffone A, Maruotti GM, et al. The Role of Plasma Cells as a Marker of Chronic Endometritis: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Biomedicines*. 2023;11(6).

23. Yasuo T, Kitaya K. Challenges in Clinical Diagnosis and Management of Chronic Endometritis. *Diagnostics (Basel)*. 2022;12(11).

24. Said T. Prediction of chronic endometritis using 2D and 3D transvaginal ultrasound examination in infertile women. *International Journal of*

34. McQueen DB, Bernardi LA, Stephenson MD. Chronic endometritis in women with recurrent early pregnancy loss and/or fetal demise. *Fertil Steril*. 2014;101(4):1026-30.
35. Liu J, Liu ZA, Liu Y, Cheng L, Yan L. Impact of antibiotic treatment for chronic endometritis on pregnancy outcomes in women with reproductive failures (RIF and RPL): A systematic review and meta-analysis. *Front Med (Lausanne)*. 2022;9:980511.
36. Ma N, Li J, Zhang J, Jin Y, Wang J, Qin W, et al. Combined oral antibiotics and intrauterine perfusion can improve in vitro fertilization and embryo transfer pregnancy outcomes in patients with chronic endometritis and repeated embryo implantation failure. *BMC Womens Health*. 2023;23(1):344.
37. Cicinelli E, Cicinelli R, Vitagliano A. Antibiotic therapy for chronic endometritis and its reproductive implications: a step forward, with some uncertainties. *Fertil Steril*. 2021;115(6):1445-6.
38. Espinós JJ, Fabregues F, Fontes J, García-Velasco JA, Llácer J, Requena A, et al. Impact of chronic endometritis in infertility: a SWOT analysis. *Reprod Biomed Online*. 2021;42(5):939-51.
39. Kato H, Yamagishi Y, Hagihara M, Hirai J, Asai N, Shibata Y, et al. Systematic review and meta-analysis for impacts of oral antibiotic treatment on pregnancy outcomes in chronic endometritis patients. *J Infect Chemother*. 2022;28(5):610-5.